

VOLBA DĚKANA FF ZČU, SRPEN 2013

PROGRAM DOC. ŠÁRKY WAISOVÉ

Kandiduji, protože nejsem spokojena s vývojem Fakulty filozofické ZČU v posledních letech, a to jak v oblasti řízení a organizace, tak v oblasti vědy a výzkumu. FF ZČU je dnes na rozcestí, zda být regionální institucí, či se zařadit po bok obdobných fakult na kamenných vědeckých univerzitách. Naše dnešní rozhodnutí ovlivní nenávratně budoucnost studentů i badatelů na fakultě.

Důvody nespokojenosti se současným stavem

Netransparentnost rozhodovacích procesů a chybějící veřejná kontrola

Rozhodovací a další procesy na FF ZČU trpí značnou netransparentností. Univerzita je veřejná vysoká škola fungující díky veřejným prostředkům. Veřejnost by měla být pravidelně informována o dění na fakultě a o rozhodování v některých záležitostech. Jednání v rámci FF, např. kolegia děkana, akreditační komise či studentské grantové soutěže, jsou uzavřena před veřejností a veřejnou kontrolou. Příkladem budiž studentská grantová soutěž (SGS). V té je každoročně přidělováno několik milionů korun. Byť je samotné jednání komise veřejné, zápis již zveřejňován není a veřejně není vyhlášeno ani zasedání komise. V předchozích letech řada projektů SGS nesplnila přislíbené publikační výstupy, nicméně nebyla přijata žádná opatření, aby se taková situace neopakovala. Veřejná kontrola a transparentnost jednání vedení FF jsou žádoucí i proto, že finanční částky přidělované jednotlivým pracovištím, projektům či grantům jsou značně asymetrické a bez jasných kritérií v důsledku závislé jen na rozhodnutí či podpisu jedné osoby – děkana fakulty.

Plané sliby

Akademická obec žije v planých slibech vedení FF. Tyto sliby se týkají mj. směrných čísel, otevírání nových oborů včetně získání finanční podpory na nové obory z Karlovarského či Plzeňského kraje, či uplatňování kariérního řádu. Kariérní řád byl na FF přijat již v únoru 2012, dosud však nezačal být uplatňován. Byť se FF

umísťuje na přijatelných místech žebříčku vědeckého výkonu v rámci filozofických fakult v ČR, vědecký výkon členů akademické obce na FF je značně asymetrický. Na fakultě je řada akademiků, kteří za posledních 5 let (standardní hodnotící období MŠMT) „vyprodukovali“ méně než 10 tzv. RIV bodů; na FF jsou ale také badatelé, kteří za stejné období vykazují více než 300 RIV bodů. O těchto asymetriích, jejich příčinách a důsledcích pro pracoviště je třeba hovořit. Dalším planým slibem je získávání nových míst pro uchazeče o studium. Směrná čísla na všechny univerzity se v posledních letech snižují, což odpovídá klesající demografické křivce. Vedení FF opustilo realitu v okamžiku, kdy umožnilo přípravu dalších oborů v situaci, kdy se snižuje počet studentů, které smí FF přijmout. Namlouvat si, že fakulta mimořádně získá směrná čísla přímo od MŠMT, není ve stávající situaci reálné. Reálná není ani možnost, kdy by krajsí zastupitelé byli schopni takovou věc vyjednat (jak slibuje vedení FF). Akademická obec FF tak věří planým slibům a nepřipravuje se na realitu – pokles demografické křivky, pokles směrných čísel, pokles normativu na studenta, změnu financování výzkumu od roku 2015 apod.

Nerespektování dlouhodobého záměru fakulty

Současný vývoj na FF se neřídí dlouhodobým záměrem FF. Jsou otevírány nové obory, a to v situaci, kdy klesá počet přijímaných studentů. Fakulta se tak dostává do obtížné situace, kdy řada oborů přijímá bez přijímacího řízení (přijímací řízení je jen formální záležitost, protože jsou přijati všichni z malé skupiny, jež se na obor přihlásí) a kdy řada oborů je velmi malá a tudíž dlouhodobě finančně neudržitelná. V akademickém roce 2009/2010 do 1. ročníku magisterských a bakalářských studijních oborů na fakultě nastoupilo 1600 studentů, od září 2013 to bude pouze 890 studentů. V roce 2010 činil normativ na studenta 36.000,- Kč, v roce 2012 to bylo 24.000,- Kč. Normativ je přitom možné navýšit, nicméně zejména na základě adekvátní a na všechny akademické pracovníky rozložené vědecké činnosti a bohatých studentských mobilit se zahraničními univerzitami. Pokud bude FF ZČU respektovat principy a požadavky Akreditační komise ČR, např. požadavky na počet přednášek v oborech vyučovaných docenty a profesory a současně dodržovat mzdová pravidla ZČU, nelze bakalářské obory tak, jak jsou dnes nastaveny, udržet. Řada oborů je dnes uvnitř kateder dotována

z prostředků na vědu a výzkum. Tato skutečnost je nejen nepřijatelná – prostředky na vědu a výzkum by měly směřovat do vědy a výzkumu – ale dlouhodobě neudržitelná, neboť nejspozději v roce 2015 dojde ke snížení hodnocení akademických výstupů a tudíž ke snížení RIV bodů a tudíž prostředků na vědu a výzkum.

Chybí podpora děkanátu pro klíčové procesy jako věda a výzkum

Vedení FF sice zajišťuje administrativní podporu badatelských projektů, chybí však širší podpora vědy a výzkumu. Dosud není např. vyjasněna otázka publikování děl zaměstnanců FF ve vydavatelství ZČU. Stávající úprava je nepřijatelná a dokonce odporuje zákonu, se zaměstnanci nebyly sepsány dodatky k pracovním smlouvám atd. Současný stav brání realizaci grantů a uplatňování publikačních výstupů. Řešitelé musejí vracet finanční prostředky grantovým agenturám, protože fakulta a univerzita nejsou schopny zajistit řádné a efektivní fungování základních procesů pro vědu a výzkum.

Plány do budoucna, jak by měla vypadat FF ZČU

Decentralizace a reorganizace děkanátu

V posledních letech dochází k systematické centralizaci děkanátu. Katedry jsou oslabovány jak finančně (děkanát z jejich rozpočtů odebírá další a další prostředky, např. na zvláštní odměňování vyučujících zahraničních studentů), tak co se týká rozhodovacích pravomocí. Katedry navíc žijí ve značně netransparentním prostředí.

Navrhují větší decentralizaci děkanátu FF. Vedení FF a děkanát by měly sloužit jako partner, organizátor, manažer, vyjednaváč a v neposlední řadě servis katedrám a vědeckým pracovištím na FF. Rozpočtová pravidla na FF by měla reflektovat nárůst vědecké činnosti kateder a katedry by měly přispívat do rozpočtu FF i podle velikosti vědeckého rozpočtu. Současná situace je nevýhodná pro menší katedry s nižším vědeckým výkonem. ***Navrhují změnu rozpočtových pravidel FF tak, aby zohledňovala různé druhy financování, tj. katedry do společného rozpočtu platily nejen z prostředků na výuku, ale i na výzkum.***

Neslučitelnost funkcí

FF dlouhodobě trpí spojením různých funkcí, zejména jsou spojovány funkce vedoucích kateder, proděkanů a děkana. Spojování funkcí dlouhodobě poškozuje fungování fakulty. Proděkani a děkan

by měli hájit zájmy fakulty a zájmy fakulty jsou logicky v řadě případů ve střetu se zájmy kateder. Slučování funkcí podporuje netransparentnost rozhodování na FF a nejasnost ohledně rozhodovacích i kontrolních kompetencí. ***Navrhují přijmout princip neslučitelnosti funkcí děkana, proděkanů a vedoucích kateder. Vedoucí kateder by napříště neměli zastávat funkce proděkanů.***

Příprava na budoucnost a rozvoj fakulty

1. Fakulta se musí připravit na nové financování výzkumu, které nastane po roce 2015.
2. Je třeba reagovat na snižování počtu přijímaných studentů a klesající demografickou křivku, a to větší a aktivnější spoluprací se středními školami (letní školy apod.).
3. S ohledem na vývoj akademického prostředí je třeba zvýšit mobility, a to jak studentské, tak akademické. Bez mobility se FF nepodaří obstát v konkurenčním prostředí a stane se regionální fakultou neschopnou konkurence tzv. kamenným univerzitám.
4. Větší tlak na vedení univerzity, zejména v oblasti veřejných zakázek a jejich řádné a urychlené realizace, pravidel publikování badatelských výstupů, fungování a propojení elektronických systémů jako OBD, systémy knihovny a CIV.
5. Řádné a transparentní využívání finančních prostředků. Stipendijní fond by měl být využíván na sociální a další stipendia (zejména pokud dojde ke schválení školného, bude třeba připravit průhledný a efektivní systém pro získávání sociálních stipendií), např. stipendia určená pro pokrytí praxí studentů mimo bydliště studenta, zvýšení mobility studentů včetně navyšování prostředků v rámci projektů *Free Movers*.
6. Prostředky pro vědu a výzkum by měly být reinvestovány do vědy a výzkumu, nikoliv „systémově“ doplácet chybějící prostředky na výuku.
7. Zahájení diskuse o směřování FF ZČU, zejména dalším růstu počtu oborů, resp. mezioborové spolupráci s ohledem na efektivitu procesů. Tato diskuse by měla vést i k rozhodnutí, jakou podobu chce mít FF v dalších letech, tj. chceme-li být regionální univerzita, nebo chceme konkurovat kamenným univerzitám a co proto děláme a můžeme udělat.